

MARCEL LOUBENS BARLANGKUTATÓ EGYESÜLET ÉVKÖNYVE 1984-ről

Írták:

Ferenczy Balázs
Fonyi Tamás
Galán Mihály
dr. Gyurkó Péter
Kiss János
dr. Korsós Zoltán
Kovács Zsolt
Kovács Nóra
dr. Lénárt László
dr. Merkl Ottó
Nyéki Attila
Szabó Tamás
Tohai István
Veres Lajos

A fényképeket készítették:

Kiss János
Kóra Károly
Kovács Zsolt

Rajzolta:

Bujtás Lászlóné

Gépelte:

Tóth Zoltánné

Szerkesztette:

dr. Lénárt László

Kapják: Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület
OKTH Északmagyarországi Felügyelőség
OKTH Bükki Nemzeti Park
Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat
OKTH KVI Barlangtani Osztály
Szerkesztő

Miskolc, 1985. február

Elektronikus változat: Kovács Attila, Ónodi László - 2000-2001.

Tartalomjegyzék

Mellékletjegyzék

Táblázatjegyzék

Képjegyzék

1. A munkaterv és értékelése

1.1. A Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület 1984. évi munkaterve

1.2. A munkaterv teljesítése

2. Összefoglalás

3. Feltáró tevékenység

3.1. Jávorkúti barlang ÉK-i szifon, és utána lévő új járatrész bejárása (felfedezése?)

3.2. A Szepessy-barlang Ny-i ágának homokszifonja utáni új részek feltárása

- 3.3. A Spirál-barlangi munkálatok
- 3.4. A Nagymogyorós-barlang
- 3.5. A Kajla-barlang
- 4. Tudományos kutatás, feldolgozás
 - 4.1. Térképezéseink
 - 4.1.1. Jávorkúti-víznyelőbarlang
 - 4.1.2. Szepessy-barlang
 - 4.1.3. Spirál-barlang
 - 4.1.4. Nagymogyorós-barlang
 - 4.1.5. Kajla-barlang
 - 4.1.6. Egyéb barlangtérképek
 - 4.2. Csepegésmérések a Létrási-Vizes-barlangban
 - 4.3. Hőmérsékletmérések
 - 4.3.1. Hőmérsékletmérések a Létrási-Vizes-barlangban
 - 4.3.2. Hőmérsékletmérés a Szepessy-barlangban
 - 4.3.3. Hőmérsékletmérések az Anna-mésztufabarlangban
 - 4.3. Radonmérések
 - 4.5. Vízsintmérések
 - 4.5.1. Vízsintmérés a Létrási-Vizes-barlangban
 - 4.5.2. Vízsintmérés a Szepessy-barlangban
 - 4.6. Biológiai vizsgálatok
 - 4.6.1. Denevérmegfigyelések
 - 4.6.2. Ízeltlábúak a Létrási-Vizes-barlangban
 - 4.7. A Király Lajos-zombolyban végzett földtani munkák ismertetése
 - 4.8. Paleontológiai leletek
- 5. Csoporttevékenység
 - 5.1. A Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület névsora és tisztségviselői 1984. december 31-én
 - 5.2. Az egyesület tagjai és vendégei által végzett munkák és leszállások 1984-ben
 - 5.3. Rendezvényeink
 - 5.4. Táborok
 - 5.4.1. Nyári tábor
 - 5.4.2. Téli tábor
 - 5.5. "Külső" szerveknél végzett tevékenység
 - 5.6. Barlangversenyeken való részvételünk
 - 5.7. Az MKBT XXIX. Vándorgyűlésén való részvételünk Odorváron, 1984. június 29. - július 1. között
 - 5.8. Erdélyi túráink 1984. július 20-29. között
 - 5.9. A Létrási-Vizes-barlang lezárási munkái
 - 5.10. Irodalmi tevékenységünk
 - 5.11. Barlangkutató tevékenységünk elismerése
 - 5.12. (Pénzügyi mérlegünk 1984-re)
 - 5.13. A Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület 1985. évi munkaterve
 - 5.14. Pénzügyi terv 1985-re
 - 5.15. "Az Y- vagy Pala-barlang" c. dolgozat összefoglalása

Mellékletjegyzék

- 1. A Jávorkúti-víznyelőbarlang Patakos-főágának alaprajzi vázlata
- 2. A Szepessy-barlang Ny-i ága új részének alaprajza

3. A Spirál-barlang térképe
4. A Nagymogyorós-víznyelőbarlang alaprajza
5. A Kajla-barlang alaprajza
6. A Hársasi-zsomboly metszete
7. A Vártetői-barlang alaprajzi vázlata
8. A Vártetői-barlang alaprajza
9. A Vesszős-gerinci-barlang alaprajza
10. István-oldali-(ma Király-)zsomboly térképe
11. Csepegésmérési eredmények a Létrási-Vizes-barlangból
12. Hőmérsékleti adatok a Létrási-Vizes-barlangból
13. Az Anna-mésztufabarlang átlaghőmérséklete
14. A Létrási-Vizes-barlang tavának vízszintingadozása
- 15-18. Az Oktatási intézmények karszt- és barlangkutató tevékenységének tudományos eredményei c. konferencia
 - előzetes meghívója (névsorral)
 - emléklapjai
 - az MKBT Műsorfüzetben közölt részletes programja
19. A Létrási-Vizes-barlang lezárási terve
20. Az Y- vagy Pala-barlang alaprajza

Táblázatjegyzék

1. A Létrási-Vizes-barlangban mért léghőmérsékleti értékek 1984-ben
2. A Szepessy-barlang léghőmérsékleti adatai 1984-ben
3. Az Anna-mésztufabarlang hőmérsékleti értékei 1984-ben
4. Denevérmegfigyelések
5. A denevérek száma a Létrási-Vizes-barlangban

Képjegyzék

- 1-6. Felvételek a Szepessy-barlang Ny-i ága homokszifonja utáni részekből
7. A Csodavár bejárata
8. Cseppkő a Meziádi-barlangból

1. A munkaterv és értékelése

(dr. Lénárt László)

1.1. A Marcel Loubens Barlangutató Egyesület 1984. évi munkaterve

Szervezeti tevékenység:

- Rendszeres heti csoportgyűlés a TIT helyiségében és rendszeres hétvégi kutatótúrák a létrási házból indulva.
- 2-3 beszámoló előadás tartása csoportgyűléseken.
- 1-2 szakelőadás tartása az MKBT-ben.

- Az MKBT őszi nemzetközi rendezvényén 1-2 fővel való részvétel.
- A barlangnapon 10-15 fővel való részvétel.
- A Kinizsi Kupán egy csapat indítása.
- "Barlangjáró 1" tanfolyam megrendezése, vagy ha az MKBT Ém.-i T. Sz. rendezi, azon nagylétszámú részvétel.
- "Barlangjáró 2" és kutatásvezetői tanfolyamokon 2-3 fő beiskolázása.
- A vállalt kötelezettségeinknek megfelelő részvétel az MKBT szerveiben.
- Társesélyesületek rendezvényein való esetenkénti részvétel.
- Az Oktatási intézmények karszt- és barlangkutató tevékenységének tudományos eredményei c. konferencia támogatása (szállás, barlangi vezetés, baráti találkozó).
- Kutatási engedélyek kérése az eddigi leginkább kutatott barlangjainkba.

Barlangjárás

- Igények szerinti szoktató-gyakorló barlangi túrák, főleg a Bükk-hegységben.
- Mászógyakorlatok barlangban és külszínen, elsősorban új tagjaink oktatása céljából.
- Rendszeres évi mentési gyakorlat a Vöröskereszttel közös szervezésben.

Kutatótáborok

- Nyári, kéthetes, létrási központtal.
- Téli, négynapos, létrási központtal.

Tudományos kutatómunka

- Rn-mérések folytatása, illetve beindítása (Létrási-Vizes-, Anna- illetve Szepessy-, tapolcai Tavas-barlangokban).
- Hőmérséklet mérések (Létrási-Vizes, Anna, Szepessy).
- Vízszintészlelések barlangi szifontavakban (Létrási-Vizes, Szepessy).
- Csepegésmérések folytatása, illetve kibővítése (Létrási-Vizes, Szepessy).
- Geodéziai felmérések (Létrási-Vizes).
- Az István- és Anna-barlangokban a Kárpát-féle kiegészítő mérésekben való részvétel.
- A denevérszámlálás folytatása (Létrási-Vizes).

Dokumentációs tevékenység

- Évkönyv összeállítása.
- 1-2 szakcikk megjelentetése.
- 2-3 hírkártya anyag leadása.
- 1 középiskolai versenydolgozat elkészítése.
- A "Magyarország barlangtérképei" sorozatba az István- és Anna-barlangokról a szöveges összeállítás elkészítése.

Külföldi kapcsolatok tartása

- Nyári túra Romániába (3-6 fő, 1 hét).
- Hétfégi túrák Szlovákiába (4-6 fő, 1-2 alkalom).
- Külföldi vendégek kalauzolása barlangjainkba.

Megbízásos munka

- Az OKTH BNP esetleges megbízásából a Létrási-Vizes-barlang lezárása.

1.2. A munkaterv teljesítése

Az 1984. évi munkatervünk alapján végzett munkákkal elégedettek vagyunk. Egyrészt elképzeléseinket csaknem hiánytalanul meg tudtuk valósítani, másrészt egyes esetekben a munkatervhez képest jelentős többletmunkát is végeztünk.

A tervezettnél lényegesen több előadást tartottunk az MKBT-ben és sokkal többen voltunk a tervezettnél a barlangnapon. Kiemelkedően sokat (és sikerrel) bontottunk a nyári és téli táborokban. A BNP segítségével több új hőmérőt tudtunk barlangjainkban beállítani.

Nagyon jól sikerültek a tudományos mérések, adatsorainkban nincs érdemi hézag. A barlangtérképezésünk ezévben megfelelő (az előző évekhez képest kiemelkedő) volt.

Hiányosságként említendő, hogy a Barlangjáró 2. és a kutatásvezetői tanfolyamokra nem tudtunk embereket beiskoláztatni. Az István- és Anna-barlangok térképezésével és szövegírásával kapcsolatos munkák részben áthúzódtak 1985-re, részben rajtuk kívül álló okok miatt nem került rájuk sor.

Sajnos a Létrási-Vizes-barlang lezárását nem tudtuk befejezni, mert a bebetonozott keretekről lefeszített forgókat még nem tudtuk visszahegeszteni.

Összességében egyesületünk tervszerűen dolgozott, tervét eredménnyel teljesítette.

2. Összefoglalás

(*dr. Lénárt László*)

Egyesületünk feltáró tevékenysége ezévben sikeres volt. A Jávorkúti-víznyelőbarlangban mintegy 60-80 métert, a Szepessy-barlangban mintegy 300 métert, a Spirál-barlangban mintegy 10 métert, a Nagymogyorós-barlangban mintegy 15 métert, összesen mintegy 400 métert tártunk fel.

Új feltárásainkban is, és régebbi munkahelyeinket is térképeztük. A Jávorkúti-víznyelőbarlangnak mintegy 80 méteres szakaszáról, a Szepessy-barlangnak mintegy 100 méteres részéről, a Spirál-barlangnak mintegy 50 méternyi szakaszáról, a Nagymogyorós-barlang 13 méteréről, a Kajla-barlang 116 méteréről és az Y- vagy Pala-barlang kb. 30 méteréről készítettünk térképet. (Összesen 390 méterről.) Emellett jelentésünk öt régi, archív térképet is tartalmaz, mely eddig nem került elő jelentéseinkben.

A tudományos tevékenységünk az előző évhez hasonlóan rendszeres adatgyűjtésből és év végi előzetes feldolgozásból állt. A Létrási-Vizes-barlangban folytattuk a 9 csepegésmérőhely hozamának vizsgálatát. Általában havi leolvasásokat végeztünk. (Néhány jellegzetes évi görbét mellékelünk.)

A hőmérsékletet - a BNP segítségével - 15 helyen mérjük a Létrási-Vizes-barlangban, 5 helyen a Szepessy-barlangban és 4 helyen az Anna-mésztofubarlangban. (Az adatokat táblázatos formában, illetve grafikonokon közöljük.) Új mérésenként az Anna-

mésztufabarlangban lefolytatott 24 órás mérés érdemel említést, mely 10 hőmérővel történt. (Tervek szerint ebből is középiskolai versenydolgozat születik.)

Radonméréseinket energiánk és az ATOMKI kapacitásának maximumáig fokoztuk. Jelenleg 3 barlangban 25 detektort kezelünk és 2 külszínt, emellett 2 barlangban 14-et közösen a TDK-val. Újnak a csepegésmérő edényekbe és a külszíni forrásokba beépített detektoraink tekinthetők. Az eredményeket önálló dolgozatban kívánjuk közölni.

Barlangi tavaink vízszintjét mind a Létrási-Vizes-, mind a Szepessy-barlangban rendszeresen figyeltük.

A biológiai vizsgálatunk a rendszeres denevérszámláláson kívül fajmeghatározásokkal, illetve a Természettudományi Múzeum munkatársainak gyűjtésével-meghatározásával is gazdagodott. Valószínűleg a tudományra nézve új faj leírása is megtörténik a Létrási-Vizes-barlangból.

A Király Lajos-zsombolyban végzett földtani munkálatok összefoglalása elkészült, s e könyv részét képezi.

Csoportunknak ezévben 27 rendes, 2 ifjúsági, 10 pártoló, 8 tiszteletbeli tagja és 21 tagjelöltje volt. A 68 főből 31 fő az MKBT-nek is tagja. Csoportunk tagjai (és vendégei, illetve vendégként) 51 barlangban jártak. Összesen 248 túrán 3880 munkaórát teljesítettünk. (Ebből 2727 munkaóra "saját teljesítmény".) A munkák 54%-a bejárás, gyakorlás, 25%-a bontás, állagmegóvás, és 21%-a tudományos mérés, megfigyelés volt.

Egyesületünk tagjai az MKBT-ben is sokat dolgoztak, elsősorban a miskolci, közös rendezvényeken (Barlangjáró 1. tanfolyam, a "20 éves szervezett miskolci egyetemi barlangkutatás" rendezvényei, stb.) Barlangi kutatásvezetőként 4 főt ismert el az MKBT, s Barlangjáró 1. tanfolyamon 8 tagunk tett eredményes vizsgát.

A Kinizsi Kupáért és a Marcel Loubens Kupáért összesen 3 csapatot indítottunk, nem túl nagy sikerrel. Barlangnapon 22 taggal (tagjelölttel) és 7 vendéggel vettünk részt, s mindenki volt vagy barlangban vagy/és külszíni bejáráson.

6 fő vett részt egy 10 napos, igen sikeres erdélyi túrán. Többen voltunk Csehszlovákiában, kiépített barlangokban. Két NDK-s csoportból 9 főt láttunk vendégül Létráson, valamint egy lengyel csoport néhány tagját.

A Létrási-Vizes-barlang lezárási munkái áthúzódtak 1985-re, mert a sarokpántokat barbár emberek lefeszítették.

Ezévben 2 cikk, egy önálló kiadvány nagyobbik fele és néhány "hírkártya" jelent meg tőlünk. Kb. tucatnyi kéziratunk vár megjelenésre különböző folyóiratoknál. Egy középiskolai versenydolgozat született ebben az évben, melyet nagyon sikeresnek minősítettek a bírálók.

Következő évben a megkezdett munkánkat kívánjuk folytatni.

3. Feltáró tevékenység

3.1. Jávorkúti barlang ÉK-i szifon, és utána leévvő új járatrész bejárása (felfedezése?) (Kiss János)

1983. december 30-án fotótúrára indultunk a barlangba. Túránk vége felé, a barlang Patakos-főágába jutottunk, ahol a patakmeder száraz volt, csak kisebb lefolyástalan mélyedésekben volt víz. Ekkor az ÉNy-i szifon vízszintje kb. 0,5 méterrel volt alacsonyabban a patakmeder aljától. Az ÉK-i szifonnál meglepve tapasztaltuk, hogy egy csepp víz sincs a szifonban. Ezután kb. 65 m összhosszban sikerült bejárnunk a szifont. Ez a végénél kétfelé ágazott, balra szűk, repedésszerű járat indul, de 2 m után kitágul. A szűkületet véséssel érdemes lenne járhatóvá tenni, ugyanis a meglévő huzat reménnyel kecsegtet. A jobbra lévő járatot a víz homokkal majdnem teljesen elzárta, ezért átjutnunk ekkor nem sikerült, habár az erős huzat új járatrészt ígért. Visszafelé elkészítettük egy iránytű segítségével a szifon alaprajzi vázlatát.

1984. januárjában rövid járatkitágítás után sikerült továbbjutnunk a szifon végénél lévő jobb oldali ágban. Egy eróziós járatrész elejére értünk, ez egyben a szifon végét jelentette. Az új járatrész kb. 20 m után kétfelé ágazik, egy alsó és egy felső szintre, amelyek később egy teremben egyesülnek. A felső szint tágasabb, cseppkőképződményekben gazdagabb. Az alsó szint az eróziós járatrész folytatása, hasadék jellegű, egy felső járattal, amely az alsóval egybeszakadt. A terem után egyre szűkülő járaton mehetünk lefelé, a végpontot jelentő agyagszifonig. Az előzőekben leírt, általunk először feltárt járatrészekben a cseppkőképződmények szépek és változatosak.

Az új járatrész fotódokumentációját, alaprajzát (iránytű és mérőzsinór segítségével) Repei Róberttel és Koncz Lajossal készítettük el.

3.2. A Szepessy-barlang Ny-i ágának homokszifonja utáni új részek feltárása (Tohai István)

Március 10-én lementünk a Szepessy-barlangba, bontani a Nyugati-ág végét képező szifonhoz, amely teljesen száraz volt. Rövid bontás után megkíséreltük az átjutást. Rendkívül nehéz laposkúszással, a homokot magunk előtt kotorva tudtunk csak haladni.

A szifon először enyhén lejtett, majd egy derékszögű kanyarral eltért az eredeti iránytól és innen körülbelül ugyanolyan fokban emelkedett. Egy kis terembe értünk, ahol hárman éppen fel tudtunk ülni, Idáig körülbelül 10 métert tettünk meg. Innen jobbra folytatódott a járat. Először ismét lejtett, majd emelkedett, és 20 méter kúszás után egy 5-6 méter magas, 5 méter hosszú és vagy 3 méter széles omladékos terembe értünk. Itt egy felmászás után a patakos ágba jutotunk. Ez 4-5 méter magas és 2-2,5 méter széles volt. Ebben kb. 30-40 métert mentünk, itt cseppkövek voltak, majd megint egy vízesésszerű felmászás következett és egy pár méterrel nagyobb terem, mint az előbbi. Ez is omladékos volt. A terem után ismét a patakos ágba kerültünk, amely 1-2 méterrel nagyobb szelvényben ment, mint az előbbi. A barlangrész alját fekete, vízmosta kövek borították. Ismét egy terem, majd a patakos ág 5-6 méter széles és 8-10 méter magas szelvényben folytatódott. Sajnos nem sokáig, mert egy omladékkal elzárta az utat, de ez előtt néhány méterrel két ág is folytatódott, és jobb oldalon egy lefelé tartó homokszifonnal, nehéz bontással, valószínűleg meg lehet kerülni az omlást. A két ág balra haladt, és az egyikkel egy 25-30 méter magas, 7-8 méter átmérőjű, majdnem kör alapú terembe értünk. A vízmosta falak felfelé tölcészerűen szűkültek. A talaj repedezett agyag volt. Az agyagszint felett 15-20 cm-re egy színlő volt. Ebbe a terembe a patakos ágtól végig cseppkőves falak között felfelé haladtunk, mintegy 7 méter magas, 1 méter széles szelvényben. A terem teteje kürtőben folytatódott. Visszatérve a széles, patakos ágba, a másik

ágon indultunk tovább, amely méreteit és jellegét tekintve az előbbihez hasonlított. 25 méter felfelé haladás után egy vízszintes rendkívül szűk repedés következett, amelyből erős légáramlást észleltünk. Ez a hasadék a patakos ágtól számítva körülbelül 4 méter magasan volt. Ezen átjutva, egy nagyon öreg barlangrészbe érkeztünk. Az omladékkövekre egykor lerakódott cseppkőréteg morzsolódott, porlott. A járat erősen felfelé haladt, és mindenhol pusztuló cseppkövek voltak. A főág, amelyben haladtunk, 30-40 méter után egy omlás miatt véget ért, de balra tovább lehetett menni. Egy 10-15 méter széles és magas terem következett, amelyből két kürtő indult. Balra egy akna, majd egy lefelé haladó folyosó volt, amely szintén egy teremben végződött, amelyből kürtő indult. Itt is mindenhol pusztuló cseppköveket láttunk. A főágba visszatérve az omlás előtt előnyös bontási lehetőséget találtunk. A széles patakos ágban visszafelé 9 denevért láttunk. Kizárt dolog, hogy a homokszifonon át kerültek be.

Az egész új részben körülbelül 10 nagy kürtőt észleltünk, és vizet sehol sem láttunk.

Az új barlangrész feltáró csoportját Kiss János, Tohai István és Ferenczy Gergely alkották. A bejáratú vizes homokszifon lezárásáig a barlangrésznek mintegy harmadáról készült térkép Kovács Zsolt, Repei Róbert, Ferenczy Gergely és Tohai István munkája nyomán. A mérést az új rész legnagyobb terméből kiindulva, kifelé haladva végeztük. Állandósított pontokat alakítottunk ki. A tágas részben függőkompasszal, fokívvel és acél mérőszalaggal dolgoztunk. A homokszifonban vesztett ponttal dolgoztunk, irány- és lejtőszögméréshez kézikompasszt és benézős lejtőszögmérőt használtunk fel.

A homokszifon-sor poligonmenti hossza:	29,35 m
Az új feltárás egy részének poligonmenti hossza:	70,29 m
Összesen:	99,64 m

A mérést követő hétvégén a szifon víz alá került, így ellenőrző mérést, további felmérést, helyszíni rajzot készíteni nem tudtunk.

3.3. A Spirál-barlangi munkálatok

(Kovács Zsolt - dr. Lénárt László)

A Jávorkút-Létrási kataszteri területen lévő Spirál-barlangot csoportunk jogelődje, az MHT Miskolci Csoportja Zsombolykutató Munkabizottsága bontotta ki, és jutott le a 15 méter mélységben lévő végpontig 1952. augusztus 31-én. (A névadó "Spirál"-ban legelőször az évkönyvünk szerkesztése közben elhunyt Láner Olivér volt.) Hosszú időn át volt benne ugyan munkavégzés, de nem számottevő mértékben. Viszont az 1984. évi tavaszi Szepessy-barlangbeli új és nagyszerű feltárások a barlangot újraértékelték. Térképre rakva a barlang új részeit úgy néz ki, hogy a Szepessy-barlang felett vagyunk, attól mintegy 100-120 méter függőleges távolságban.

A térképről leolvasható közelség mellett az új rész feltárásakor talált denevérek is azt sugallják, hogy az új résznek a felszínnel való kapcsolata egyértelmű. (Ezt a barlangból kihozott törmelékanyag vizsgálata is megerősítette.) Valószínű, hogy a Spirál-barlang a Szepessy-barlang régen keresett, egykori nyelője.

A térkép, a denevérek jelenléte és a törmelékanyag együttes eredményei alapján úgy döntöttünk, hogy újra nekikezdünk a bontásnak. Nyári és téli táborunkat e munkára szántuk. (Lásd még az 5. fejezetet!) A nyári 1117 barlangban eltöltött órából 425 órát, a téli 256 órából

197 órát szántunk bontásra, ácsolásra. (Természetesen a táborok közötti időben is volt munkavégzés, s így alakult ki az 5.2. fejezetben közölt, igen komoly tevékenységet jelző adatsor.)

Jelenleg a barlang bejáratában és a veszélyes helyeken megfelelő ácsolat mellett végezhetjük a további bontási munkálatokat.

A barlang felmérését 1984. augusztus 25-én kezdtük el. Állandósított mérési pontokat helyeztünk el a járatok falában. Mérőeszközeink: MOM függőkompassz, fokív, acél mérőszalag voltak. A felmérést Kovács Zsolt és Orosz György végezte. Ellenőrző mérést Kóra Károly csinált. A sokszögmenetek felrakása számított koordináták alapján történt. A kontúrokat ortogonális beméréssel határoztuk meg.

A barlangról a helyszínen, 1:100 méretarányban alaprajz és hosszmeteszett készült, a nemzetközi jelkulcs figyelembe vételével.

A felvett koordinátarendszer a következő volt:

- origója a bejáratnál levő kezdőpont
- X-tengelye a mágnes É-i iránya
- Y-tengelye a K-i irányra illeszkedik
- Z koordináta az origóból induló, függőlegesen felfelé mutató irány.

Fontosabb koordináták:

	X	Y	Z
6.	7,03	1,18	-7,71
602.	11,26	5,13	-10,52
9.	9,35	7,81	-14,01
904.	2,49	8,14	-7,22
10.	10,28	5,09	-15,54

A barlang poligonmenti hossza: 52,61 m.

A barlang mélysége: kb. 20 m.

A legalsó bemért pont 15,54 m mélyen van a kezdőponthoz viszonyítva. Ez az augusztusi bontás elkezdésének szintje. Azóta mélyítették a barlang végpontját. Az újramérés alapján készített térképet mellékeljük.

3.4. A Nagymogyorós-barlang

(Kovács Zsolt)

A barlang a Bükk-hegység létrástetői részén nyílik, 12 méterre a Lillafüred-Jávorkút műúttól, a Kismogyorós-barlanggal átellenben. A víz elnyelődési helye régebben is ismert volt, és tudtak a bejáratú Kis-terem létezéséről is. 1984. augusztusában a bejáratból egy követ eltávolítva jutott be újra ebbe a kis terembe Kovács Zsolt és Drozda Sándor.

Meglepő látvány fogadja itt az érkezőt. A piciny terem mennyezete föld és kötörmelék, néhány év múlva bizonyára felszakad. A lazán összecementálódott kövek szinte a levegőben

lónak. A bejáratától 4 méterre egy kő mellett lehet lecsúszni a másik nagyobbacska terembe. Nagy óvatosságra van szükség az omladék miatt. Ez a második terem eddig ismeretlen volt. Baloldali részét összeborult kőtömbök alkotják, talapzata agyag és törmelék. Méretei 4x4 méter, magassága átlagosan 2 méter. Helyenként 10-20 cm-es függőcseppkövek láthatók. A becsurgó patakvíz a terem legmélyebb pontján folyik el a kőtörmelék között, nyomon követni nem tudtuk. A barlang bejárása a laza omladék miatt életveszélyes. Még augusztusban Kovács Zsolt és Márton Levente felmérték a barlangot.

Hossza: 13,32 m (poligon mentén)

Mélysége: 6,7 m + 2 m becsülve

A felmérés eszközei: bányászkompassz, benézős lejtőszögmérő, acél mérőszalag voltak. A mérési pontokat befúrással megjelöltük.

A felmérés jegyzőkönyve:

Pont száma	Irány (°)	Lejtőszög (°)	Hossz (m)
1-2	321	-33,5	1,05
2-3	79	-43	1,08
3-4	293	-34	2,36
4-5	10	-35,5	2,61
5-6	301	-50	1,31
6-7	90,5	-4,5	2,06
7-8	325,5	-28,5	2,85

A barlang további kutatása nem célszerű a veszélyessége miatt.

3.5. A Kajla-barlang

(Kovács Zsolt)

Elhelyezkedése

A barlang a Déli-Bükk északi részén, Pénzpataktól DK-re 2 km-re, Tebe-pusztától ÉK-re 2 km-re található az 5381-es kataszteri egységben.

Egy lehetséges megközelítési mód (autóval is járható): a hollóstatói turistaháztól a piros jelzésen indulunk el déli irányba a Bükkzsérc felé vivő kövesúton. Körülbelül 2 km megtétele után az elágazásnál jobbra fordulunk. Ez már a Hór-völgy felső része. Mintegy másfél km-t megtéve és elhagyva egy jobbkéz felé eső oldalvölgyet, szűk szurdokba érünk. Tovább menve a következő jobboldali oldalvölgybe kell betértünk, még mielőtt egy rétre kiérnénk. Az oldalvölgyben enyhén felfelé haladunk mintegy 250 métert. Jobbra Szarvaskő, balra a Kajla-bérc van. Mindkét oldal meredek, sziklás. Néhány méter után, ha jobbra szelíd lejtőn felmegyünk, akkor a szokásos táborhelyünkre érkezünk. Ezzel szemközti oldalban, az oldalvölgy szintje fölött 20 méterrel található a Kajla-barlang másfél méter magas, egy méter széles bejárata.

A barlang leírása

A barlang befoglaló kőzete felső-triász répáshutai mészkő, kitöltése agyag és törmelék. Járatai ma már inaktívak, csak a csepegő vizeket és a hegyoldalban lefutó csapadékvizet vezeti le. A barlang érdekessége a sok korrodált cseppkő és az ún. farkasfog. Jelentős a bejárati szakasz rovarvilága és apróbb élőlényei. Télen kedvelt tartózkodási helye a denevéreknek. Jellemző a teremben található sok csigaház.

Kutatástörténete

A barlangot dr. Hevesi Attila fedezte fel 1979-ben, egy felszíni bejárás alkalmával. Szádája nyitott volt. Első bejárói 1979. tavaszán a következők voltak: dr. Hevesi Attila, Erdei Péter, Szeremley Szabolcs, Vincze Ferenc és a miskolci rádió egyik riportere. Ekkor a barlang nagyterméig jutottak le.

1979. május elején háromnapos tábort rendeztünk a további kutatásra, melynek vezetője Gonda Gyula volt. Ekkor sikerült feltárni a tereméből induló alsó járatot, átmenni a Törökülékes-szűkületen és elérni a végpontot. A feltárásról a miskolci rádió a helyszínen készült riporttal számolt be.

1980. májusában újabb tábort rendeztünk, akkor a végponton 5 métert haladtunk le agyag kitermelésével. A kitermelt anyagot műanyag zsákokban depóztuk fel a járatban, az aknát kiácsoltuk. Elhelyezési nehézségek miatt további bontásra nem került sor.

A barlang felmérése

A barlang pontos felmérését 1983. novemberében kezdtük el. Befúrással fix mérési pontokat helyeztünk el. A felmérés eszközei függőkompassz, bányászkompassz, fokív, benézős lejtőszögmérő és acél mérőszalag voltak. A munkát 1984. tavaszán és nyarán folytattuk, ekkor került sor a koordináták alapján szerkesztett sokszögvonala alapján a térkép megrajzolására. A barlangról alaprajz és szelvények készültek.

A barlang felmért hossza 116 m, mélysége 36 m.

További terveink

Folyamatban van kőzet- és kitöltésvizsgálat. Tábort tervezünk további bontásra, valamint a környéken található kisebb barlangok kutatására és feltérképezésére.

4. Tudományos kutatás, feldolgozás

(dr. Lénárt László)

4.1. Térképezéseink

4.1.1. Jávorkúti-víznyelőbarlang

Az év elején egy szakaszáról vázlatos felmérés készült Kiss János vezetésével. A vázlatot a 3.1. fejezetnél közöltük, valamint a Magyarország barlangtérképei sorozatban megjelenő Jávorkúti-víznyelőbarlang c. kiadványba közlésre átadtuk. A felmért járatösszhossz mintegy 80 m.

4.1.2. Szepessy-barlang

Márciusban egyetlen mérőparti alkalmával az új feltárás mintegy harmadát sikerült felmérnünk Kovács Zsolt vezetésével, 99,6 m poligonhosszban. (A térképet a 3.8. fejezetben közöltük.) További felmérésre a vizes homokszifon leszáradása, vagy a Spirál-barlang felőli bejutás után van mód.

4.1.3. Spirál-barlang

Az 1965-ös térkép helyett - részben a bontás következtében megváltozott járatrészek miatt - a nyári táborban új térképet készítettünk Kovács Zsolt vezetésével. A poligonmenti hossz 52,6 m, a legnagyobb mélység mintegy 20 méterrel van a bejárati kezdőponttól. A térképet a 3.3 fejezetben közöltük.

4.1.4. Nagymogyorós-barlang

Az újonnan feltárt barlangrész térbeli elhelyezkedése miatt Kovács Zsolt elkészítette a barlang vázlatos alaprajzát, melyet a 3.4. fejezetben közöltünk.

4.1.5. Kajla-barlang

Az 1983-84-es felmérés eredményeként megszerkesztett alaprajzi térképet a 3.5. fejezetben közöltük. A Kovács Zsolt által felmért barlang hossza 116 m, mélysége pedig 36 m.

4.1.6. Egyéb barlangtérképek

Egyesületünk archívumának átvizsgálása során több, eddig még nem közölt barlangtérképet találtunk. Ezek közül a Hársasi-zsomboly, a Vártetői-(víznyelő)barlang (2 típus), a Vesszősgerinci-barlang és az István-oldali-zsomboly (ma Király-zsomboly) térképeit közöljük a 6-10. mellékleteken.

4.2. Csepegésmérések a Létrási-Vizes-barlangban

A megkezdett méréseket folytattuk. A beépített 9 mérőhelyen általában havonta végeztünk hozzámeghatározást. A legjellegzetesebb görbék a 11. mellékleten be. (A görbék kiértékelésére ezévből még térünk ki, mivel a havi mérések mindössze alig több mint két folynak, s még adatgyűjtésnek tekintjük a méréseket.)

4.3. Hőmérsékletmérések

4.3.1. Hőmérsékletmérések a Létrási-Vizes-barlangban

A barlangban folytattuk a több mint egy évtizedes hőmérsékletméréseket. A Bükki Nemzet Park segítségével az ellopott hőmérők pótlását megoldottuk, s így ma 15 helyen mérünk léghőmérsékletet. (A Tó környéki léghőmérséklet 0,1 °C pontossáig azonos a Tó vizével, így arra nem telepítettünk külön hőmérőt.) A továbbiakban még 3-4 helyre (részben a régiek helyére) kívánunk hőmérőt beépíteni.

Az évi méréseink egy problémára és egy érdekességre hívták fel a figyelmet. Egyrészt a 2. hőmérő hosszú időn át rossz értéket mért, s az első lehetséges alkalommal kicseréltük.

Érdekességként említhető, hogy a Tó környékén az eddigiéknél számottevően magasabb hőmérsékletet észleltünk, mint eddig.

Egyéb vonatkozásban a tavalyi jelentésünkhöz képest érdemi különbséget nem tapasztaltunk. A mért nyers adatokat az 1. táblázatban, néhány göbét a 12. mellékleten közlünk.

1. táblázat

A Létrási-Vizes-barlangban mért léghőmérsékleti értékek 1984-ben (C°)

(1. Zebra-folyosó, 2. Z-ág, 3. Fő-ág, 4. Sóhajok Hídja, 5. Ablak, 6. Agyagfej, 7. Háromszög-terem, 9. Hágcsós-terem, 12. Túltáplált Micimackó Kuckója, 15. Vértes-terem alsó része, 16. Kőhidás-terem, 17. Kvarckavicsos oldalág, 18. Csodaszifon előtt, 19. Vértes-terem felső része, 20. Tó)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	9.	12.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
01. 22.	-	2,2?	-	-	-	-	5,6?	-	8,0	-	7,6	7,3	-	-	6,7?
28.	5,4	2,4?	-	-	-	5,6	6,5	-	8,0	-	6,6?	6,4?	-	-	3,4
30.	5,4	2,4?	2,2	3,4	4,1	5,5	6,4	-	8,0	7,4	7,6	7,3	-	-	3,8
02. 22.	5,1	2,3?	-	2,9	4,1	5,3	6,3	-	8,0	-	7,6	7,4	-	-	3,2
25.	5,8	2,3?	2,0	3,0	4,0	5,4	6,4	-	8,2	7,4	7,6	7,3	-	-	4,3
04. 02.	5,3	2,5?	2,7	3,4	4,4	5,5	6,3	-	7,9	7,4	7,6	7,3	-	-	4,0
28.	5,4	2,5?	3,2	4,5	4,1	5,6	6,2	-	7,9	7,4	7,6	7,3	-	-	4,1
05. 27.	5,8	2,5?	4,5	4,8	-	6,2	6,6	-	7,9	6,4?	7,6	7,2	-	-	4,2
06. 03.	6,0	-	4,6	4,8	-	6,0	6,8	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	-	2,5?	-	-	-	-	6,8	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	5,9	2,6?	-	4,9	-	6,2	6,7	-	7,9	7,4	7,6	7,2	-	-	4,1
08. 11.	6,0	2,8?	4,8	5,2	-	6,4	6,8	-	7,9	7,4	7,6	7,3	-	-	6,2
14.	6,0	-	4,9	5,2	-	6,3	6,9	-	8,1	-	7,6	7,3	-	-	6,2
15.	6,2	-	4,6	5,2	-	5,9	-	-	-	-	6,9?	-	-	-	-
17.	6,1	2,9?	-	5,1	-	6,2	7,0	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	6,4	-	4,9	5,2	-	6,3	6,8	-	8,0	7,4	7,8	7,3	-	-	6,3
09. 09.	6,6	2,8?	-	5,4	-	6,4	7,1	-	8,1	7,4	7,7	7,4	-	-	6,2
10. 14.	6,2	2,6?	5,2	5,4	-	6,5	7,2	-	7,9	7,4	7,6	7,2	-	-	6,4
11. 10.	6,1	6,2	5,2	5,3	-	6,4	7,2	-	8,0	7,4	7,6	7,3	7,4	7,7	7,6?
24.	6,8?	-	-	5,2	5,1	6,2	6,0?	5,0	8,1	-	6,9?	6,2?	7,1	7,5	6,3
25.	-	6,1	-	-	-	-	7,1	-	7,8	-	7,6	7,2	-	7,5	7,8?
12. 02.	-	6,1	-	4,9	5,3	-	6,8	4,0	-	-	6,3?	6,1?	-	6,2?	-
09.	5,8	6,2	3,5	4,7	5,2	6,2	6,9	-	8,0	7,4	7,6	7,3	7,2	-	7,6?

? = érthetetlennek tűnő adat.

4.3.2. Hőmérsékletmérés a Szepessy-barlangban

A radonmérések útvonalán, a detektorok mellett elhelyezett hőmérőket a detektorcserék során olvastuk le. A mért nyers értékeket a 2. táblázatban közöljük. Az év végén a BNP

segítségéből vásárolt hőmérők közül az aknarendszer tetején és a Baldachinnál helyeztünk el újabb hőmérőket.

Az adatokból előzetesen megállapítható, hogy a hőmérséklet az aknarendszerben lefelé haladva fokozatosan és egyértelműen növekszik. A Tó (végpont) hőmérséklete viszont alacsonyabb a 2. és 3. hőmérő által dokumentálnál, és rendkívül állandó értékű.

2. táblázat

A Szepessy-barlangban mért léghőmérsékleti értékek 1984-ben (C°)

(1. Mesebeli-kürtő felett, 2. Rom-terem, 3. Három Aranyásó-terem, 4. Tó)

	1.	2.	3.	4.
01.31.	4,8	7,5	7,7	7,2
03.16.	-	-	7,6	-
04.12.	5,6	7,5	7,7	7,2
05.11.	5,9	7,6	7,6	7,2
06.12.	6,2	7,6	7,6	7,2
08.14.	6,2	6,5?	7,7	7,2
09.19.	6,2	7,7	7,8	7,2
10.28.	6,2	6,3?	8,0	7,2

4.3.3. Hőmérsékletmérések az Anna-mésztufabarlangban

(*Ferenczy Balázs*)

A barlangban két típusú mérést végeztünk. Egyrészt a több éve beépített 4 hőmérőt esetenként leolvastuk, másrészt 24-órás méréseket végeztünk, újabb hőmérők beépítésével.

A fixen beépített 4 hőmérőn leolvasott értékeket a 3. táblázatban közöljük. A 24-órás mérés 10 hőmérőjének átlagértékeiből szerkesztett grafikont a 13. mellékletben tüntetjük fel.

A méréseket 1984. november 16-án, este 20.00-kor kezdtük. A fixen beépített hőmérőkön kívül 6 hőmérőt szereltünk be a Bejárathoz, a Hallba, a Cseppköves-terembe, a Vízmű-falhoz, a Szomorúfűzhöz. Az összesen 10 hőmérőt óránként olvastuk le Veit Péterrel és Szabó Tamással. A mért értékekből számítógépes feldolgozást készítettünk, s középiskolai pályázatként kívánjuk közzétenni az eredményeket.

Az első 24 órás mérést november 17-én fejeztük be. A mérés során gondosan ügyeltünk arra, hogy a látogatókat, illetve az elektromos fényforrások hatását is figyelembe vegyük.

Megjegyzendő, hogy a mérés indításakor esett le az első hó az adott télen.

A mérések kiértékelését az újabb 24 órás megfigyelések után kívánjuk elvégezni.

3. táblázat

Az Anna-mésztufabarlangban mért léghőmérsékleti értékek 1984-ben (C°)

(11. Kápolnával szemben, 12. Nagy-körjárat kezdete, 13. Elvarázsolt Kastély, 14. Pokol)

	11.	12.	13.	14.	huzat
01. 07.	10,4	10,2	10,2	9,7	e.h. vízmű felől
18.	10,4	10,0	10,1	9,6	
29.	10,3	10,2	10,	9,6	e.h. vízmű felől
04. 01.	10,0	9,8	9,8	9,4	i.e.h. vízmű felől
07.	10,2	10,0	10,1	9,4	k.h. vízmű felől
17.	10,2	10,0	10,2	9,4	gy.h. vízmű felől
05. 23.	10,4	10,2	10,2	9,5	gy.h. vízmű felől
26.	10,5	10,4	10,4	9,7	gy.h. vízmű felé
06. 07.	10,7	10,4	10,4	9,4	k.h. vízmű felől
21.	10,8	10,6	10,6	9,6	e.h. vízmű felé
10. 27.	11,1	10,8	10,8	10,1	e.h. vízmű felől
12. 15.	10,4	10,2	10,2	9,8	e.h. vízmű felől

gy.h. = gyenge huzat
k.h. = közepes huzat
e.h. = erős huzat
i.e.h. = igen erős huzat

4.3. Radonmérések

Az 1983-ban megkezdett méréseinket - az ATOMKI-val egyetértésben - folytattuk, illetve részben kibővítettük. Jelenleg a következő helyeken végzünk megfigyeléseket.

Barlang	Detektortípus						Össz.
	talaj levegő		víz				
			patak	tó	forrás	csepegő víz	
Létrási-Vizes	8	2	2	1	1	3	17
Anna-mésztufa	-	1	-	-	4	-	5
Tavas (Tapolca)	-	1	-	-	2	-	3
István-lápai *	1	2	-	-	-	1	4
Szepessy *	3	4	1	1	-	1	10
Külszín	-	-	-	-	2	-	2

* = a detektorcserét TDK-zó hallgató végzi.

A bővítés a két külszíni forrásba történő detektorbeépítést jelentette. (Egy harmadikat a beépítés után elloptak, illetve tönkre tettek.) Emellett a Létrási-Vizes-barlang 5-ös és 12-es csepegésmérő edényébe próbaképpen elhelyeztünk detektorokat.

Az eredmények értékelését csak részben végeztük el. A Létrási-Vizes-barlang adatainak előzetes feldolgozását az ősszel megtartott konferencián végezte el dr. Somogyi György. (Az előadás anyaga nyomtatásban meg fog jelenni.) A részletes feldolgozás mellett a vizekben elhelyezett detektorokból nyerhető adatok feldolgozása következik, várhatóan az 1985-ös

* = halott denevér

5. táblázat

A denevérek száma a Létrási-Vizes-barlangban

	I.	I.	I.	II.	II.	II.	III.	IV.	IV.	VI.	VI.	VI.	VIII.	VIII.	VIII.	IX.	IX.	X.	XI.	XI.	XI.	XII.	
	22.	28.	30.	11.	22.	25.	1.	2.	28.	3.	16.	21.	11.	17.	19.	9.	29.	14.	10.	17.	24.	9.	
Z-ág				2						1													
Kapás-ág		2			1	1																	2
Háromszög- terem				3		3	1	9															
Vértes-ág	3		11		9	5	1	5	1							2	4	11	20		3	10	
Patakos-ág		2	1		2	1		2	1														
Agyagfej- terem		26	29		25	33		16	3											6	27	2	10
Zebra- folyosó			4			1		5	1										5	3			
Sóhajok Hídja			17		14	20		24	3										1	2			
Fő-ág			8			8		3															
Hácsós- terem			21	17				16	3	1r	-	1r	-	1r	1r				5	19			

r = röpködő

4.6.2. Ízeltlábúak a Létrási-Vizes-barlangban*(dr. Korsós Zoltán - dr. Merkl Ottó)*

1984. augusztus 22-én dr. Lénárt László vezetésével bejártuk a Létrási-Vizes-barlang egy részét, és annak bevezető szakaszában, valamint a Hágcsós-teremben több ízeltlábú fajt sikerült gyűjtenünk. Az anyag egy részét a Természettudományi Múzeum Állattárának szakemberei meghatározták, ezek a fajok a következők:

Százlábúak (Chilopoda):

- *Lithobius forficatus* Linnaeus, 1758 - Egyik leggyakoribb százlábú fajunk, nedves, árnyékos, páratelt helyeken mindenütt előfordul. 1 példány.

Bogarak (Coleoptera):

- *Dichonectes guttatus* (Paykull, 1798) - Hegyvidéki patakokban élő csíkbogár, a barlangba nyilván a vízzel került be. 6 példány.

- *Hydroporus ferrugineus* (Stephens, 1828) - Ritka, földalatti vizekben élő csíkbogár. Hazánk területén eddig csak a Baradlából és a Mánfai Kőlyukból volt ismert! 1 példány.
- *Cantharis livida* Linnaeus, 1758 - A növényzeten élő közönséges lágybogárfaj, véletlenszerűen kerülhetett a barlangba. 2 példány.

Legyek (Diptera):

- *Opacifrons coxata* (Stenhammar, 1854) - Vízparti iszapban és más, nedves, bomló anyagokban fejlődő Spaerocerida-faj, barlangokba gyakran behúzódik. 1 példány.
- *Scoliocentra caesia* (Meigen, 1830) - Hazánkban meglehetősen ritka Heleomyza-faj. Téli hónapokban a szabadban is fellelhető, a melegebb időszakot barlangokban, nagyobb sziklarepedésekben vészeli át. 2 példány.
- *Scoliocentra* sp. - Faji hovatartozását nem sikerült pontosan megállapítani. Vagy azonos az Észak-Amerikából ismert *Sc. Scutellata* (Garrett, 1921)-val, vagy egy tudományra új faj. 1 példány.

A gyűjtött anyag további, kis részének meghatározása még folyamatban van.

4.7. A Király Lajos-zombolyban végzett földtani munkák ismertetése

(*Veres Lajos*)

A barlang fekvésénél, méreteinél és a többi környező barlang között elfoglalt helyzeténél fogva igen alkalmas kezdő barlangászok szoktató bejárására, az alapvető formakincsek és barlangi képződmények megismerésére. Viszonylag kis mélysége folytán könnyebb a továbbjutás keresése, illetve földtani felmérések elvégzésével megállapítható a barlang képződésének ideje, az esetleges továbbjutás lehetősége, a szállított üledék minőségéből és mennyiségéből, a lerakódás irányából a korábbi járatok helye, mérete, a képződés körülményei.

Ezeknek a céloknak a szellemében fogtunk hozzá a barlang földtani, üledékföldtani vizsgálatához, amely munkák még nem tekinthetők befejezetteknek.

A munkák egy részét 1983. nyarán és őszén, többségében azonban 1984. tavaszán és nyarán végeztük el. A földtani felvételek kapcsolódtak egy 1978-ban történt vizsgálathoz.

A barlangi tevékenységben a csoportunkon kívül néhány alkalommal az NME TDK csoportja is részt vállalt.

A barlang Nagytermében kiástunk egy kutatóárkot 280 cm hosszban, 155-195 cm mélységben. Ennek feladata az üledékes kitöltés teljes megismerése volt. A fekélig azonban a nagy üledékvastagság miatt nem sikerült lejutni, bár nem lehet messze. Az árok a terembe való leereszkedésnél található, itt a legvastagabb az üledék.

Talajmechanikai spirálfúróval felfúrtuk 2,0 x 2,0 méteres hálóban a termet, a vastagsági adatokból izovonalas térképet szerkesztettünk. A kutatóárok üledékeiből mintát vettünk, és azokat az NME laboratóriumaiban vizsgáltuk, illetve vizsgáltattuk meg.

A törmelékes mintákból szemeloszlási görbék készültek, az agyagosabb mintákból konzisztencia jellemzőket, nedvességtartalmakat határoztak meg. A törmelékes mintákból a

szétszítált anyagot megvizsgáltuk, a 0,63-1,00 mm-es szemnagyságot mikroszkóp alatt nehézásvány és könnyűásvány kiértékelésnek vetettük alá.

A mintából derivatográfias (DTA) felvételt készítettünk, amit kiértékelünk.

Az agyagfelszínen és a mélyben fekvő állati maradványokat szakemberrel megvizsgáltattuk.

A kutatóárok szelvényének alsó része vöröses színű, kötött, száraz tapintású, darabos törésű agyag, porfirrit törmelékkel. Felette világos, barna, homokos agyag, mészkőtörmelékes agyag települ. 1 méter körül feltűnően sok nagy csontmaradvány található, de az egész kitöltés igen dús ősmaradványokban.

Az üledékek nehézásvány frakciójában zömmel hematit, limonit és limonitosodott pirit található, kisebb százalékban turmalin, rutil, staurolit, muszkovit, amfibol, biotit, anatóz, klorit, és szerves kristályok is fellelhetők benne.

A homokok koptatottsági vizsgálatai azt mutatják, hogy a homokos üledék nagyobb távolságból, jelentős szállítási úton kerültek a jelenlegi helyükre.

Az agyagosabb üledékek azonban helyben keletkezetteknek tűnnek. A DTA vizsgálat kimutatta, hogy az agyagos üledékekből 140 C° körül az abszortív kötéssel kötött víz távozik el, ezt 220 C° körül újabb folyamat erősíti meg. 300-400 C°-nál a szerves anyag bomlik el. 520 C°-nál a szerkezeti részek távoznak el, 700 C° környékén a CaCO₃, 860 C°-nál az agyagásványok bomlanak el.

A helyszínen talált csontok felső pleisztocén jellegű faunára utalnak, azonban köztük recens maradványok is előfordulnak. A nehézásványfrakcióban miocén korú süntüskét találtunk. A vizsgálati eredmények szerint a barlang jelentős szereppel bír az ősmaradványok szempontjából. Ennek érdekében a további részletes begyűjtést és vizsgálatot el szeretnénk végezni.

4.8. Paleontológiai leletek

Az elmúlt évben három helyről kerültek elő paleontológiai leletek, melyeket meghatározás céljából átadtuk az illetékeseknek.

A Spirál-barlang bontásakor a bejárat környékén több nagyméretű (esetleg recens) csontot találtunk. Ezt, valamint a lejjebbi részben talált hatalmas mennyiségű denevércsontból egy adagot átadtunk dr. Hír Jánosnak, meghatározás céljából. A vizsgálat eredményei még nincsenek birtokunkban.

A Létrási-Vizes-barlangban a Természettudományi Múzeum munkatársainak (dr. Korsós Zoltánnak és dr. Merkl Ottónak) a gyűjtése során sok denevércsontot (köztük állkapcsot is) találtunk, melyet magukkal vittek. A meghatározás eredményei szintén nem ismertek.

A Király-zsombolyból előkerült csontokat meghatározásra dr. Hír Jánosnak küldtük meg. Az anyag feldolgozása folyamatban van.

5. Csoporttevékenység

5.1. A Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület névsora és tisztségviselői 1984. december 31-én

Teljes jogú tagok (* = MKBT tag):

1. Balás László *
2. Borka Attila ellenőrző bizottsági tag
3. Csorba János ellenőrző bizottsági elnök
4. Fabó Klára * vezetőségi tag
5. Fabó Tamás fegyelmi bizottsági tag
6. Ficsór Lajos * alelnök, mentőszolgálatunk vezetője
7. Galán Mihály vezetőségi tag
8. Gonda Gyula *
9. György Miklós
10. dr. Gyurkó Péter * gazdasági vezető
11. Kiss Attila
12. Kiss Attiláné fegyelmi bizottsági elnök
13. Kiss János *
14. Kóra Károly *
15. Kovács Zsolt * titkár
16. dr. Lénárt László * elnök
17. Majoros Zsuzsanna *
18. Márton Levente *
19. Ónodi László vezetőségi tag
20. Papp Anikó
21. Papp László *
22. Révész Rita *
23. Szekeres József
24. Szeremley Szabolcs
25. Timkó Attila *
26. Vincze Ferenc
27. Veres Lajos * fegyelmi bizottsági tag

Ifjúsági tag:

1. Szabó Tamás *
2. Tohai István "Legaktívabb tag"-ként vezetőségi tag

Pártoló tagok:

1. Ajznerne Virág Ágnes *
2. Bogsán Gyula *

3. Gyöngyi László *
4. Leskó Péter
5. Miklós Gábor *
6. Mocsári Ildikó
7. Palitz Noémi *
8. Szenthe István *
9. Szenthe Istvánné
10. Virág Zoltán *

Tiszteletbeli tagok:

1. Balogh Tamás
2. Borbély Sándor *
3. Kuchta Gyula
4. Lánér Olivér
5. Szabadkai Béla *
6. dr. Tapasztó György
7. Veit István
8. Veit Sándor

Tagjelöltek:

1. Alajtner László
2. Balogh Éva
3. Bíró Zsuzsanna
4. Deák Tibor
5. Drozda Sándor
6. Falucskai Zoltán *
7. Ferenczy Balázs
8. Ferenczy Gergely
9. Fedor Tamás
10. Fend Péter
11. File Ferenc
12. Kováts Nóra
13. Mile Erzsébet *
14. Nagy Gyula
15. Orosz György
16. Repei Róbert
17. Szepessy Kornél
18. Szepesi Zsolt
19. Tapasztó György
20. Varga Dóra
21. Veit Péter *

5.2. Az egyesület tagjai és vendégei által végzett munkák és leszállások 1984-ben (Kovács Zsolt)

I. Az egyesület által kutatott barlangok (túrák száma - munkaórák száma)

1. Létrási-Vizes-barlang	61-1045
bejárás, fotózás, idegenvezetés	35-630
radonmérés, hőmérsékletmérés, csepegésmérés	12-186
denevérszámlálás, vízszintmérés	
lezárás, állagmegóvás	10-147
geodéziai mérés	3-52
biológiai túra	1-30
2. Spirál-barlang	41-844
bontás	32-782
mérés (geodéziai), térképrajzolás	7-35
fotózás	2-7
3. Szepessy-barlang	22-559
bejárás	14-267
geodéziai mérés	6-224
bontás	1-41
radonmérés	1-27
4. Kajla-barlang	6-137
geodéziai mérés, térképrajzolás	5-131
fotózás	1-6
5. Nagymogyorós-víznyelőbarlang	
mérés, bejárás	2-19
6. Cubákos-barlang	
bejárás, fotózás	3-11
7. Anna-barlang	
radonmérés, hőmérsékletmérés	2-69
8. Kismogyorós-barlang	
bejárás	1-6

II. További bükki barlangok, ahol túráztunk

- Jávorkúti-víznyelőbarlang 4-156
- Hajnóczy-barlang, Odorvári-hasadék-barlang 55-165 (Barlangász találkozó)
- István-lápai-barlang 5-113

- Fekete-barlang 3-113
- Kőlyuk I-II-III 3-79
- Kecse-lyuk 2-40
- Király-zsomboly 3-74
- Felsőforrási-barlangok, Bronzika-barlang, Büdös-pest, Udvarkő, Vénusz-barlang 3-40
- Szeleta-zsomboly 1-38
- Katowice-zsomboly 1-36
- Borókási-(Magasles alatti-)zsomboly 1-23
- Vártetői-víznyelőbarlang 1-12
- Y-(Pala-)barlang 1-12
- Lilla-barlang 1-9
- Zászlós-barlang (Nagymező) 1-6
- Vesszős-gerinci-barlang 1-4
- Kopaszréti-zsomboly 2-5
- Kálmán-réti-zsomboly 1-1
- István-barlang 1-1

III. Aggteleki-karszt, Alsóhegy

- Almási-zsomboly 1-15
- Meteor-barlang 1-30
- Béke-barlang 1-2

IV. Bakony

- Alba Regia-barlang 1-30
- Bongó-zsomboly 1-10
- Tési-fennsík egy új bontása 1-14

V. Budai-hegység

- Mátyás-hegyi-barlang 2-82
- Solymári Öröglyuk 1-28

VI. Külföldi túráink

Szlovákia 8-21

Jasovska-barlang, Dobsinai jégbarlang, Vazecka-barlang, Bystrianka-barlang, Ohtinska-aragonitbarlang, Gombasecka-barlang, Belianska-barlang

Erdély 4-45

Csodavár-barlang (Cetatila Ponorului), Eszkimó-kunyhó-barlang (Focul Viu), Medve-barlang (Pestera Ursilor), Meziádi-barlang

Összesen 51 barlangban jártunk.

Barlangi leszállások és órák személyenként 1984-ben:

1.	Ferenczy Gergely	54-317
2.	Ferenczy Balázs	42-205
3.	Kovács Zsolt	43-198
4.	Veit Péter	35-184
5.	Kiss János	33-170
6.	dr. Lénárt László	44-157
7.	Repei Róbert	18-124
8.	Orosz György	33-124
9.	Tohai István	22-117
10.	Kóra Károly	27-107
11.	Drozda Sándor	18-107
12.	Márton Levente	24-97
13.	Galán Mihály	25-95
14.	Tapasztó György	19-85
15.	Varga Dóra	21-84
16.	Deák Tibor	21-68
17.	Timkó Attila	17-68
18.	Révész Rita	17-54
19.	Szekeres József	12-46
20.	Szabó Tamás	5-45
21.	Fabó Tamás	9-39
22.	Bíró Zsuzsanna	7-37
23.	Ónodi László	7-35
24.	Borka Attila	7-32
25.	Fedor Tamás	7-32
26.	Szenthe István	3-22
27.	dr. Gyurkó Péter	6-19
28.	Mocsári Ildikó	4-12
29.	Vincze Ferenc	3-11
30.	Majoros Zsuzsanna	7-10
31.	György Miklós	2-6
32.	Gonda Gyula	1-5
33.	Ficsór Lajos	1-5
34.	Papp László	1-5
35.	Papp Anikó	1-4

Összesen volt: 248 barlangi túra, 3880 munkaóra. Ebből tagok által 2737 óra, vendégek által 1143 óra (261 vendég).

5.3. Rendezvényeink

A TIT helyiségében minden szerdán tartunk csoportgyűlést, melyen átlagosan 12-20 fő vett részt.

A hétvégek túlnyomó többségében a létrási háztól induló barlangtúrákat szerveztünk a Bükk barlangjaiba.

A nyári és téli táborainkat elsősorban a Spirál-barlang bontására szerveztük. (Részletesen lásd a következő fejezetben!)

Egy komolyabb külföldi tanulmányutat szerveztünk és több apróbbat. (Lásd részletesebben az 5.8. fejezetben!)

Két kiemelkedő miskolci rendezvény megtartásába kapcsolódtunk be igen aktívan, mégpedig a "20 éves a szervezett miskolci egyetemi barlangkutatás" és a "Barlangjáró 1" első miskolci tanfolyamának rendezési munkálataiba. (Lásd: 5.5. fejezet)

5.4. Táborok

5.4.1. Nyári tábor

Szokásos nyári táborunkat augusztus 11-26. között rendeztük Létrástetőn. A program a Spirál-barlang bontás-ácsolása (a Szepessy-barlangra való rályukadás reményében), a Létrási-Vizes-barlang bejáratának lezárása, térképezések, hőmérséklet- és csepegésmérések, radondetektor csere, valamint vendégeinknek és csoportunk tagjainak bejáró túrák szervezése.

A táborban csoportunk tagjai, tagjelöltjei összesen 185 napot, hazai vendégeink 17 napot, külföldi vendégeink 96 napot töltöttek.

A tábor tevékenysége sikeres volt. Hatalmas munkával mintegy 30 m³ követ és törmelékot termeltünk ki zömmel a Spirál-barlang bejáratából, de kisebb részben a lenti szakaszból is. A bejáratot ideiglenes ácsolattal biztosítottuk, ami a tervezett 2-3 éves munkavégzést lehetővé teszi.

A munkavégzés következtében az első terembe igen könnyűvé vált a lejárás. Eddig mozgó köveken kellett beereszkedni, ma a részben új bejáratú szakaszon kényelmesen és biztonságosan lehet közlekedni. A Spirál alatti teremben ácsolással alakítottunk ki depóhelyet, s oda szintén több m³ anyagot helyeztünk el. A munkát az ötvenes években megkezdett helyen folytattuk, amit akkor a várható hatalmas munkától elrettenve hagytak félbe.

Bontás közben sok csontmaradvány (döntő többségében denevér) került elő. A mintákat átadtuk dr. Hír Jánosnak, ki a barlangi munkák leállításának szükségességét eddig nem jelezte.

A Létrási-Vizes-barlang lezárásáról az 5.9. fejezetben részletesen írunk.

A "szokásos" térképezésről, radondetektor cseréről, hőmérséklet- és csepegésmérésről a 4. fejezetben részletesen írtunk, grafikonokat, térképeket, táblázatokat is ott közöltünk.

Barlangbejárásaink során elsősorban a két NDK-s barlangkutató csoportból összetevődő 9 főt kalauzoltuk.

A táborban végzett tevékenységünk a következő volt:

	leszállás (db)	munka (óra)
bontás, ácsolás	92	425
tudományos vizsgálat	30	177
bejárás	92	416
barlanglezárás	28	99

5.4.2. Téli tábor

(Galán Mihály)

Ideje: 1984. december 26-án 13h-tól, 1984. december 31-én 20h-ig.

Időtartama: 6 nap

Szállás helye: Létrási Kutatóház

A tábor ismertetése

A tábor célja és feladata a Spirál-barlang bontása. E bontás legfőképpen a már ismert törmelékes járat tágítása, és a törmelék alatt lévő további járat kibontása.

A bontás mennyisége

A kb. 80°-os, széles kürtőben lévő bontás hossza a téli tábor ideje alatt 5 m, és a további járatbontás hossza 5 m, mely 3 m előbontást (alig járható) tartalmaz. Ez 12,5 m³ agyagos, apróköves, néhol gambis törmelékben történt.

A bontás lefolyása

Átlagban napi 2-3 csoporttal, 4 órás munkaidővel dolgoztunk. Az első feladat az ismert járat felülről való szélesítése, mely egy beállt, néhol konglomerátum szerű feltöltés bontásából állt.

A deponált anyag a kitermeléstől átlagosan 10-12 méterre volt. Az ez alatt lévő gambik elbontása, aprózása volt az egyik feladat. A lehajtással ezt elértük, és óvatos gambi bontás után a biztonságos előrehaladás érdekében az eddig bontott részt ácsoltuk. A dúcolást a későbbiek folyamán megerősítettük egy hézagos dúccsorról. Az ezt követő szakaszon az ismert terem felé vezető szűkületet bontottuk, tágítottuk a kitermelt anyag elhelyezése érdekében, majd a kürtő alját lebontottuk a szűkülettel egy szintbe. Így lehetővé vált a teremben való zavartalan deponálás. A bontott törmelékanyag elhelyezésére szárazon rakott terméskő kitámasztás mellett történt. A földszállítás átlag 6-8 m szintkülönbség leküzdését is jelentette, mely vödör adogatással történt.

A további járat balra elforduló részének eleje ismert volt kb. 2 m mélységig. E rész is hasonló anyagból volt kitöltve, csak a mennyezetnél egy vékony légrése nem volt feltöltődés. Ennek kibontását a tábor utolsó harmadában kezdtük el, lépcsős kialakítással (1 m-es lépcsővel). A légrés és a szálkővel érintkező részeken jobbadára 0,5-2 kg-os kövekből álló feltöltődés volt.

A tábor vége felé a további tájékozódás érdekében előbontás történt 3 m hosszan. Ez megmutatta, hogy kb. 20-30°-os lejtésű törmeléken lefelé haladva kell a további bontást végezni.

A deponálás már csak 6-7 fővel végezhető, a helye továbbra is a terem, mely 85%-ban már feltöltött, további bontott anyag elhelyezése rövidesen megszűnik.

Az ismételt újrabontás érdekében célszerű újabb tábor szervezése.

A bontás ideje összesen 185 óra volt.

A bontás mellett a kezdő barlangkutatók barlangismertetésével is foglalkoztunk, mely a Létrási-Vizes-barlang bejárását jelentette 38,5 óra összidővel.

A Spirál-barlang teremben lévő részének feltérképezését két fő végezte 4 óra időtartamig.

A Szepessy-barlang felmérése is tovább folytatódott a Nagy-Baldachintól a Nyugati-ágban kb. 30 m hosszan, összesen 28,5 óra felhasználásával.

A tábor alatt 256 óra aktív tevékenységet végzett az egyesület.

5.5. "Külső" szerveknél végzett tevékenység

A magyar speleológiai oktatási rendszer részeként Miskolcon rendezte meg az MKBT Északmagyarországi Területi Szervezete az első északmagyarországi "Barlangjáró 1" tanfolyamot.

A tanfolyam oktatói dr. Lénárt László, Ficsór Lajos, Hernádi Béla és dr. Bársonyos Jenő voltak. Vizsgára 29 fő jelentkezett (a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület, a Herman Ottó Barlangkutató Csoport, az NME TDK és a Debreceni Könnyűbúvár Klub Barlangkutató Csoportjából), s 20 fő tett eredményes vizsgát (csoportunkból: Drozda Sándor, Ferenczy Balázs, Ferenczy Gergely, Ficsór Lajos, Kovács Zsolt, Révész Rita, Szekeres József és Tohai István).

Az NME-BNP-MKBT szervezésű "Oktatási intézmények karszt- és barlangkutató tevékenységének tudományos eredményei" c. konferencia rendezésébe csoportunk is (mint 1968-78 közötti egyetemi csoport) besegített, valamint dr. Lénárt László, Majoros Zsuzsanna, Miklós Gábor, Szabó Tamás, Szepessy Kornél, Szeremley Szabolcs, Veres Lajos tartott (részben egyedül, részben társszerzővel) 11 előadást. A diaparádén vetítettünk, a kiállításához anyagokat (bélyeg, képeslap, ásvány, dokumentációk) adtunk, a konferencia hivatalos kiadványába a csoport történetét leírtuk.

Az MKBT Oktatási és Közművelődési Bizottsága vezetője dr. Lénárt László A különböző vizsgabizottságokban csoportunkból többen részt vettek. A barlangi kutatásvezetői tanfolyam vizsgája alól dr. Gyurkó Péter, dr. Lénárt László, Majoros Zsuzsanna és Szeremley Szabolcs kapott felmentést.

A TIT városi szervezete keretében működik "Az ifjú természetkutatók klubja". Ezen belül több előadást és két terepi bemutatót tartottunk általános iskolásoknak a Bükk könnyen elérhető, nem kiépített barlangjaiban, igen komoly érdeklődés mellett.

Az MKBT Északmagyarországi Területi Szervezete keretében a Béke-barlang barlangterápiás kezelésének kibővítésére létrehozott bizottságban Majoros Zsuzsanna és dr. Lénárt László vesz részt. (Dr. Kelen Gábor, csoportunk egykori tagja, szintén részt vesz a munkában.)

5.6. Barlangversenyeken való részvételünk

A Kőlyuk környékén lebonyolított Kinizsi Kupa versenyen - egyetlen miskolci csapatként - a 11 induló csapat között a 7. helyet szerezte meg a Kovács Zsolt, Tohai István, Szekeres József összetételű csapatunk.

Az odorvári, barlangnapi Marcel Loubens Kupáért folyó versenyben két csapatunk vett részt. Az Ónodi László, Kovács Zsolt, Tohai István összetételű csapat a 9. helyet, a Kiss János, Márton Levente, Drozda Sándor összetételű csapat pedig a 11. helyet szerezte meg a 11 induló csapat között.

A Pannónia Kupán, Csőszpusztán, elsősorban a nagy távolság miatt nem indítottunk csapatot.

5.7. Az MKBT XXIX. Vándorgyűlésén való részvételünk Odorváron, 1984. június 29. - július 1. között (Galán Mihály)

A Hajnóczy József Barlangkutató Csoport által rendezett vándorgyűlésen egyesületünk 27 taggal, 7 fő tagjelölttel vett részt.

Az első napon dr. Lénárt László, csoportunk vezetője az 5 csoport beszámolója között ismertette az eltelt egy évben végzett munkánkat, eredményeinket.

Az általunk alapított Marcel Loubens Kupáért kiírt versenyben két csapatot indítottunk, melyek az elvárásoknak megfelelően szerepeltek.

Első csapat: Ónodi László, Kovács Zsolt, Tohai István.

Második csapat: Kiss János, Márton Levente, Drozda Sándor.

Csoportunk tagjai (15 fő) terepi kirándulásokon belül megismerkedett a Déli-Bükk nevezetességeivel, és a felszíni túrák keretén belül megnézte a Suba-lyukat is.

A Marcel Loubens Egyesületből, a versenyt nem tekintve, 15 fő látogatta meg a Hasadék-barlangot, 14 fő a Hajnóczy-barlangot. Kiss János és Galán Mihály az összes túracsoportban, tehát több alkalommal leszállt a barlangba. Így a Varga Csaba által tett jelentésben foglalt 286 fő látogató között csoportunk 14 %-os részvételt tudhat magáénak. Ez megmutatja aktív részvételünket és érdeklődésünket, hiszen 25 csoport vett részt a vándorgyűlésen.

5.8. Erdélyi túránk 1984. július 20-29. között (Kovács Zsolt)

Útvonalunk a következő volt: Miskolc - Nagyvárád - Belényes - Meziád - Meziádi-barlang - Belényes - Chiscou - Medve-barlang (Pestera Ursilor) - Bihar-hegység (Tatarioa-csúcs - Florior-rét - Galbena-szurdok - Ponor-rét - Csodavár-barlang - Eszkimó-kunyhó-barlang (Focul Viu)) - Pietroasa - Belényes - Nagyvárád - Miskolc.

Hatan vettünk részt a túrán, név szerint: Kovács Zsolt, Márton Levente, Orosz György, Révész Rita, Szekeres József és Tohai István.

A délutáni órákban indultunk Miskolcra, így késő éjszaka volt, amikor a nagyváradi vasútállomásra megérkeztünk. Itt aludtunk, majd délelőtt a város nevezetességeivel ismerkedtünk, sétáltunk a Körös partján.

Kora délután a Vaskoh (Vascau) felé induló személyvonaton utaztunk tovább Belényesre, innen autóbusszal Meziád faluba. Mivel a barlang mintegy 5 km-re van a falutól, gyalog indultunk útnak. Patakparti második éjszakánk után reggel megérkeztünk a Meziád Cabana-hoz, ez a barlangi túrák kiindulópontja. Félórai gyaloglás után értünk el a barlang bejáratához. Már messziről láttuk óriási szádáját, éreztük az előtörő huzatot.

A bejárati terem akkora, hogy nagy hőségben a pásztorok ide hajtják be birkáikat. A további részek 3 m magas vasráccsal vannak elzárva. A kapun átmenve jutottunk be a patakos járatba. A kapu mögött jobbra felmentünk a Galériába, ahol nevezetes cseppkőképződmények fogadtak (Ceausescu, Vitéz Mihály, stb.). Óriási méretek, hatalmas termek, szakadékok tarkították utunkat. Visszatérve a patakos ágba, másfél méter magas, méhkasoz hasonlítható képződményeket csodálhattunk meg. Jelentős méretű oldási formákat is láthattunk.

Másnap indultunk tovább Kiskohba (Chiscou), a Medve-barlanghoz. Ezt a barlangot román néven Pestera Ursilor 1975-ben fedezték fel, és 1980-ban nyitották meg a turisták előtt. Kiépített, kivilágított folyosóin, termeiben soha nem látott szépségű cseppkővek tűntek szemünkbe. A kiépített rész 488 m hosszú, amelynek végén egy cseppkőbe cementálódott, teljes épségben megmaradt medvecsontvázat láttunk. A barlang egy felhagyott márványbányában nyílik, és járatai igen közel vannak a felszínhez. Talán ezzel magyarázható a cseppkővek rendkívüli sűrűsége, vakító fehérsége. Egy másik bejáraton érkeztünk vissza a külszínre. Az évek során a barlang környéke is jól kiépült, szép fogadóépület, emlékművek, büfék veszik körül, egyebek közt sokféle képeslap és prospektus, térkép kapható.

Öt napja, hogy otthonról eljöttünk, ekkor indultunk tovább túránk végcélja, a Bihar-hegységbeli Florior-rét felé. A Tatarica-csúcs (1291 m) alatti hágón átkelve, vadregényes tájon haladtunk a sziklás-szakadékos erdőben. A Florior-réten táborot vertünk, innen indítottuk következő úráinkat.

A környék egyik legszebb nevezetessége a Galbena-szurdok. Bővizű patak rohan a helyenként 100 méteres falak között. Ide ketten ereszkedtünk le, Kovács Zs. és Tohai I. Megérte a fáradtságot és a térdig elázást, mert ilyen helyre ritkán jut el az ember. A rohanó víz óriási fákat sodor magával, helyenként gátat épít, lerakja finom homokját, barlangot alakít ki. Csodálatos és félelmetes volt a függőleges falak között túrázni.

Másnap indultunk a Ponor-rét felé. 700 méteres szintkülönbséget leküzdve jutottunk ide, közben többször elkapott a szemerkélő eső. 1200-1300 mm itt az évi csapadékmennyiség. A Ponor-rét víznyelőiről híres, sok barlang és mély zsomboly található a környéken. Mi a Csodavárhoz tartottunk. Lenyűgöző érzés volt a karsztzakadék látványa. A 60 méter magas barlangszáda hatalmas sziklafalban nyílik. A beömlő patak zúgásától egymás szavát is alig hallottuk. A kisebbik bejáraton mentünk be, és a patakban gázolva jutottunk el a főbejárat alá. Gigantikus méretű barlangtermek, folyosók tarkították utunkat. Lámpáink fénye nem hatolt át a sötétségen, fényképezni is keveset tudtunk. Felülről is körbejártuk a területet, körülbelül másfél kilométert tettünk meg, míg a szakadékot megkerültük.

Visszafelé megnéztük a Focul Viu (Eszkimó-kunyhó) barlangot. Kis barlang, érdekessége, hogy a terembe egy felszakadáson keresztül beeső hó megfagy, és nyárra is megmarad. A déli

napfény betűz a barlangba és csodás látvány a jégkristályokon megtörő fény. Ottjártunkkor, júliusban, érdekes volt a jégoszlopokat, jégseppköveket látni.

Soha nem felejthető élményekkel tértünk haza.

5.9. A Létrási-Vizes-barlang lezárási munkái

(Galán Mihály)

A Bükki Nemzeti Park megrendelése alapján elkészítettük a barlang lezárási tervét és a hozzátartozó költségvetést.

A barlang lezárására a szerződés-kötés megtörtént. 1984. augusztus 12-én az anyagok kiszállítása után megkezdtük a kivitelezést. A 1-es bejáráshoz a tervtől kissé eltérően, a bejáráshoz kb. 1,5 méterrel közelebb kellett az építést megkezdeni, az ajtó biztonságosabb nyithatósága és az időszakos vízfolyás nagyvízi hozama szabad lefolyása biztosítása miatt. A tervezett alapindítás előtt hézagosan lapos köveket helyeztünk el a vízfolyás biztosítása érdekében, mely esetleges elzáródása esetén kikotorható a szálkőig, de emberek számára az átjárást nem teszi lehetővé.

Első alkalommal egyoldali zsaluzat mellett betonba ágyazott mészkőtömbök beépítésével dolgoztunk a IV. bejárat szakasz tervezetéhez hasonlóan, mely kellő biztosítást is kapott a szálkővel érintkező részekben vállas rézsútámasztással.

A IV. bejáratnál az ívelt terméskő burkolat terv szerint készült el, de itt is vállas rézsútámasztással erősítettük az elzárás állékonyságát. A "denevérlyuk" feletti "szálkővet" is betonozással megerősítettük.

A két elzárást kb. 90-90 %-os készülségnél tönkretették. A sarokpántokat lefeszítették, Az I-es bejárat friss, még meg nem kötött betonozását részben szétverték. E barbár munkát az vihette végbe, akinek érdekében állt, hogy a barlang lezárása ne sikerüljön.

Ezután az I. bejáratnál lévő lezárási munkáinkat kétoldali falzsaluzattal, masszívabb beton-terméskő burkolattal folytattuk. A kétoldali zsaluzat közé B-240-es betont dolgoztunk be. Úgy véljük, az ajtók (vagy a falazat) tönkretételéhez ezután komolyabb felkészülésre van szüksége annak, akit zavar a lezárási munka.

A "leoperált" zsanérok felhegesztése több alkalommal is sikertelen volt a BNP-től kölcsönkapott aggregátor kis teljesítménye miatt.

A lezárási költségei jelentős mértékben megnövekedtek az újra elvégzendő munkák, valamint a hegesztési terepi munkák miatt.

Csoportunknak jelentős problémát okozott a várt összeg elmaradása, mivel a BNP csak a befejezett munkát tudja kifizetni. (Remélhetőleg erre 1985. tavaszán kerül sor.)

Műszaki leírás

Készült a Létrási-Vizes-barlang lezárásához

1. Előzmények: A Bükki Nemzeti Park megbízta a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesületet vázlatos lezárási terv elkészítésére, s ehhez becsült költségvetést készítsen.
2. A barlang lezárási elvei: A barlang négy bejárattal rendelkezik. Az I-II-III. számú barlangbejárat rövidesen (kb. 8 m után) összeér egy főágban. Ezért a lezáras a főágban célszerű. A IV. számú bejárat a többitől csak külön zárható. A lezáras esetén biztosítani kell a természetes szellőzést, vízelvezetést, a denevérek ki-be mozgását a biztonságos lezáras mellett.
3. A lezáras műszaki meghatározása: A feltörés matt tömör (nem rács) szerkezet jöhet számításba. Ezért a bejáratit ajtót B-200-30/3 vasalt beton veszi körül, melyhez a vasajtó befogó karmokkal csatlakozik. Az I. sz. bejáratit ajtó a barlangban van, betonvastagság 20 cm, a IV. sz. bejárat mivel terepi mütárgy, 15 cm vastag vasbetonból és 5-10 cm vastag ékelt, hézagolt terméskőből készül. A terméskő esztétikai szempontból szükséges. A beton felső részén és az ajtón denevérek számára ki-bejáras biztosított, ezen keresztül történik a szellőzés is. Az ajtó zárja csavaros kulccsal (mint a Szepessy-barlang esetén) és 1 db lakattal zárható le belülről. A feszítés és a lakatfűrészelés lezárt állapotban nem lehetséges.
4. Méret, mennyiség meghatározása: Terv szerinti kivitelezés mellett a költségvetés mennyisége tartalmazza az I. és a IV. sz. bejárat mennyiségi adatait. Számlázás esetén a tényleges beépítés felmérése szükséges.
5. Költségvetés ismertetése: A Kisipari árgyűjtemény és rezsiórabér felhasználásával a költség meghatározása. A tájékoztató díjak a különleges körülményekből adódnak. A tájékoztató árak a beszerzési árakból adódnak, melyet számlázás esetén bizonylatolni köteles a kivitelező. A tájékoztató díjhoz kalkuláció szükséges. A költségek 1984. január 1-i árszintre vonatkoznak az érvényben lévő rendeletek figyelembe vételével. 10 % tartalékkeret a biztonságos kivitelezéshez szükséges.
6. Balesetvédelem: Az érvényben lévő munkavédelmi szabályok és a barlangi előírások betartandók.

5.10. Irodalmi tevékenységünk

Ezévben kevesebb publikációnk látott napvilágot. A BMTE Évkönyvében két cikk jelent meg. A 20 éves szervezett miskolci egyetemi barlangkutatas tiszteletére rendezett konferenciára kiadott "A miskolci egyetemi karszt- és barlangkutatas résztvevői, eseményei, eredményei, 1964-1984." c. kiadvány előállításához nagyfokú segítséget adtunk. (Írásban Borbély Sándor, dr. Lénárt László, Majoros Zsuzsanna, lektorálással pedig Balogh Tamás, Lánér Olivér.) Az MKBT Műsorfüzetében megjelentetett 12 értesítés egy része közvetlenül érintette egyesületünket.

5.11. Barlangkutató tevékenységünk elismerése

Barlangi kutatásvezetőnek az MKBT 4 főt talált alkalmasnak csoportunkból vizsga nélkül (lásd: 5.5. fejezet is).

Az MKBT elnöksége a speleológiai oktatási rendszer kidolgozásának megszervezéséért dr. Lénárt Lászlót pénzjutalomban részesítette.

Az MKBT Északmagyarországi Területi Szervezete Kovács Zsoltnak adott jutalmat egész évi kiemelkedő munkájáért.

Egyesületünk egész évi kiemelkedő munkájáért Ferenczy Gergelynek és Ferenczy Balázsnak, valamint jó munkájáért Orosz Györgynek adott könyvjutalmat. Galán Mihálynak a Létrási-Vizes-barlang lezárási munkálatainak vezetését köszönte meg könyvjutalommal.

A Nehézipari Műszaki Egyetem Lénárt Lászlónak a "Létrási-Vizes-barlang komplex barlangtani vizsgálata" c. értekezéséért és sikeres vizsgáiért egyetemi doktori címet adományozott.

5.12. Pénzügyi mérlegünk 1984-re

(dr. Gyurkó Péter)

- ? -

5.13. A Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület 1985. évi munkaterve

Szervezeti tevékenység

- Rendszeres heti csoportgyűlés a TIT helyiségében és rendszeres hétvégi kutatótúrák a Létrási kutatóházból indulva.
- 2-3 diavetítéses beszámoló tartása csoportgyűléseken.
- 1-2 szakelőadás tartása az MKBT-ben.
- A Barlangnapon 10-15 fővel való részvétel.
- A Kinizsi Kupáért egy csapat indítása.
- Barlangkutató tanfolyamokon 1-2 fő beiskolázása.
- A vállalt kötelezettségeinknek megfelelő részvétel az MKBT-ben.
- Társ Egyesületek rendezvényei való esetenkénti részvétel.
- Igények szerint újabb barlangokra vonatkozó kutatási engedélyek kérése.

Barlangjárás

- Igények szerinti szoktató-gyakorló barlangi túrák, főleg a Bükk-hegységben.
- Mászógyakorlatok barlangban és külszínen, elsősorban új tagjaink oktatása céljából.
- A rendszeres évi mentési gyakorlat a Vöröskereszttel közös szervezésben.

Kutatótáborok

- Nyári kéthetes, létrási központtal, esetleg nemzetközi.
- Téli négynapos, létrási központtal.

Tudományos kutatómunka

- A radonmérések folytatása az ATOMKI-val (Létrási-Vizes, Anna, tapolcai Tavas).
- A megkezdett hőmérsékletmérések folytatása, kibővítése (Létrási-Vizes, Szepessy).
- A barlangi tavaink vízszintének további mérése (Létrási-Vizes, Szepessy).
- A csepegésmérések folytatása (Létrási-Vizes).
- Barlangi geodéziai munkáink folytatása.
- A denevérszámlálások folytatása (Létrási-Vizes és ahol járunk).
- Helyszíni, műszeres vizsgálatok beindítása (Létrási-Vizes).

Dokumentációs tevékenység

- Minden barlangi túránknak kutatási jelentésem való rögzítése.
- Évkönyvünk szükséges példányszámú előállítás.
- 1-2 szakcikk megjelentetése a csoportban végzett munkáról.
- 2-3 hírkártya anyag leadása megjelentetésre.
- 1 középiskolai versenydolgozat elkészítése.

Külföldi kapcsolatok tartása

- Nyári túra Romániába (3-5 fő, 1 hét).
- Hétfévi barlangi és hegyi túrák Szlovákiába (2-3 fő, több alkalom).
- Külföldi vendégeink kalauzolása barlangjainkban.

Megbízásos munka

- Az OKTH-BNP esetleges megbízásából a Létrási-Vizes-barlang jelenleginél nagyobb mérvű kiépítése.
- Lezárt barlangjaink várhatóan feltört ajtajainak szükségletek szerinti javítása.
- Tudományos adatszolgáltatás igények szerint.

5.14. Pénzügyi terv 1985-re

(*dr. Gyurkó Péter*)

Bevétel

Maradvány 1984-ről	2106,90
Tagsági díj és belépési díj	4000,--
Felszerelés használati díj	4000,--
Barlanglezárás díja *	30000,--
	40106,90

Kiadás

Élelmiszer (táborra)	6000,--
Felszerelés *	10000,--
Könyv	2000,--
Jutalom	2000,--
Fotóanyag	2000,--
Adminisztráció	2000,--
Építőanyag *	3000,--
Támogatás külföldi útra	5000,--
Évkönyv előállítás	5000,--
Emblémakészítés	1000,--
Tartalék *	2106,90
	40106,90

* A tervezett bevétel egy részét a tavalyi kiadásaink fedezésére kell fordítanunk.

5.15. "Az Y- vagy Pala-barlang" c. dolgozat összefoglalása

(*Szabó Tamás - Fonyi Tamás - Nyéki Attila*)

Iskolánkban minden évben hagyományosan kiírásra kerül a Felszabadulási Pályázat. Erre készítettük az "Az Y- vagy Pala-barlang" című dolgozatot. A pályamunka aranyoklevelet nyert iskolánkban, és lehetőségünk nyílt arra, hogy az "Oktatási intézmények karszt- és barlangkutató tevékenységének tudományos eredményei" című konferencián is előadjuk. Előadásunkat nagy érdeklődés kísérte és a hozzászólóktól külön elismerést kaptunk, amiért a speleológiai kutatásban a számítástechnikát is alkalmaztuk.

Dolgozatunk rövid összefoglalója:

Az Y- vagy Pala-barlang a Bükkben lévő Szinva-forrás közelében található. A "barlangot" mészkőben és pirosas-barnás, illetve zöldes-barnás porfiritben alakították ki, valószínűleg érc kutatás céljából. A "barlangot" felmértük és az így nyert adatokat alaprajzon és kiterített hosszmetseten ábrázoltuk. A barlangból vett kőzet- és vízmintákat iskolánk kémiai laboratóriumában elemeztük. A barlang függőcseppkövei évente 0,1-0,7 millimétert növekednek. Méréseink szerint a barlang léghőmérséklete 3 és 9 C° között váltakozik. A barlang élőhelyet biztosít denevéreknek, gótéknek, pókoknak, szúnyogoknak és a fényhatárig páfrányoknak, moháknak.